

ADRODDIAD I'R IS FWRDD CYFLAWNI TRAFNIDIAETH

02 Rhagfyr 2019

Testun: PAPUR DIWEDDARU AR DDATBLYGIAD MABWYSIADU 'FFYRDD HEB EU MABWYSIADU' LEDLED CYMRU

Awdur: HUW PERCY - PENNAETH PRIFFYRDD, GWASTRAFF A EIDDO - Cyngor Ynys Môn

1. Pwrpas yr Adroddiad

1.1 Er mwyn diweddarau'r Is-Fwrdd ar ddatblygiadau

2. Penderfyniad a Geisir

2.1 Cefnogaeth i'r swyddogion perthnasol fynychu cyfarfodydd ac adrodd yn ôl

3. Y rheswm dros yr angen am benderfyniad.

3.1 Ddim yn berthnasol

4 Cefndir ac Ystyriaethau perthnasol

CYNNYDD HYD YN HYN

4.1 Mae'r Tasglu Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu wedi cwblhau ei 'gam cyntaf' o waith ac mae ei Adroddiad ar Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu, a oedd yn cynnwys 'Canllaw Model Mabwysiadu Ffyrdd' wedi'i gymeradwyo gan y Gweinidog dros yr Economi a Thrafnidiaeth.

4.2 Mae'r Tasglu bellach yn symud ymlaen gyda'i waith 'Cam 2', gan anelu at adrodd ymhellach i'r Gweinidog dros yr Economi a Thrafnidiaeth ym mis Chwefror 2020

4.3 Bydd gwaith pellach y Tasglu yn canolbwyntio ar gyflawni'r canlyniadau yn dilyn yr argymhellion a nodwyd yn yr Adroddiad rhagarweiniol, sef

- Sefydlu cronfa ddata i ddarparu cofnod cynhwysfawr o'r holl ffyrdd sydd heb eu mabwysiadu yng Nghymru
- Sefydlu a datblygu set o safonau cyffredin ar gyfer dylunio ac adeiladu priffyrdd i'w defnyddio gan Awdurdodau Lleol a datblygwyr tai ar gyfer ffyrdd y gellir eu mabwysiadu.

Canllaw Model Mabwysiadu Ffyrdd

- 4.5 Mae'r CMMFF wedi'i ddatblygu a'i gytuno gan gynrychiolwyr yr Awdurdodau Priffyrdd Lleol, yr Awdurdodau Cynllunio Lleol a Ffederasiwn Adeiladu, ynghyd â swyddogion Llywodraeth Cymru. Mae pawb wedi cytuno pe bai hyn yn cael ei gyflwyno'n gyson ledled Cymru, fe fyddai yna gwell dealltwriaeth gan bawb yn gynnar yn y broses, a ddylai wedyn osgoi unrhyw duedd i greu amheuaeth yn y dyfodol ran mabwysiadu ffyrdd.
- 4.6 Mae CLILC yn cymeradwyo'r CMMFF i bob Awdurdod yng Nghymru ac yn annog ei ddefnydd yn genedlaethol i sicrhau bod prosesau lleol yn unol â'r hyn a nodir yn y Canllaw. Y bwriad yw monitro'r sefyllfa ledled y wlad dros y 6 mis nesaf a gweld a fydd y defnydd ehangach o brosesau sy'n cyd-fynd â'r CMMFF yn arwain at welliannau a llai o broblemau yn y dyfodol o ran materion mabwysiadu ffyrdd.

Cofnod o'r holl ffyrdd sydd heb eu mabwysiadu yng Nghymru.

- 4.7 Mae'r Tasglu Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu yn edrych ar y ffordd orau o sefydlu cronfa ddata i ddarparu cofnod cynhwysfawr o'r holl ffyrdd sydd heb eu mabwysiadu yng Nghymru. Gellid defnyddio'r gronfa ddata hon i ddarparu amcangyfrifon o'r gost o wella ffyrdd heb eu mabwysiadu i safonau mabwysiadwy' rhesymol.
- 4.8 Byddai'r gronfa ddata'n cael ei rheoli a'i chynnal gyda chymorth awdurdodau lleol a byddai angen sefydlu cyllideb i'w sefydlu.
- 4.9 Mae'n ofynnol i bob Awdurdod Lleol gynnal Rhestr Stryd Leol ('Local Street Gazetteer') sydd yn ei dro yn bwydo i mewn i'r Rhestr Stryd Cenedlaethol ('National Street Gazetteer') sy'n cael ei ddal a'i gynnal gan GeoPlace, sef cwmni sy'n Bartneriaeth Atebolrwydd Cyfyngedig sy'n eiddo ar y cyd i'r Gymdeithas Llywodraeth Leol a'r Arolwg Ordnans. Mae'r Rhestr Stryd Cenedlaethol yn cynnwys gwybodaeth ddiffiniol ar gyfer pob stryd drwy Cymru a Lloegr, gan gynnwys ei statws h.y. a yw'n 'gynaliadwy ar draul y cyhoedd' ai peidio.
- 4.10 Bydd y Tasglu yn gweithio gyda GeoPlace i ddechrau, i weld pa wybodaeth ar ffyrdd heb eu mabwysiadu y gellir eu tynnu o'r Rhestr Stryd Cenedlaethol, a pha waith ychwanegol sydd angen ei wneud i gael y wybodaeth angenrheidiol.

Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu - Datblygu Safonau Cyffredin ar gyfer Mabwysiadu.

- 4.11 Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf o'r Grŵp Adolygu Safonau Cyffredin Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu, dan Gadeiryddiaeth Paul Whealdon, Cadeirydd Fforwm Rheoli Datblygu CSS Cymru ar 5^{ed} Tachwedd 2019.
- 4.12 Mae'r Grŵp yn cytuno bod y dull 'safonau cyffredin' yn bwysig wrth helpu i atal ffyrdd pellach heb eu mabwysiadu rhag cael eu greu, a gwaethygu sefyllfa sydd eisoes yn anodd. Bydd hefyd yn rhoi gwell sicrwydd i ddatblygwyr, llawer ohonynt sydd yn gweithredu ar draws ffiniau amrywiol Awdurdodau Lleol, ynghylch yr hyn a fydd ac na fydd yn dderbyniol i'w fabwysiadu ac yn bwysicach fyth, a hefyd cysondeb.
- 4.13 Y cynnig, fel y penderfynwyd gan y Tasglu Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu, yw defnyddio cyfres o ddogfennau sydd gan Gyngor Rhondda Cynon Taf, fel sail i Safonau Cyffredin Cymru gyfan.

- 4.14 Er mwyn i ddogfen o'r fath (neu gyfres o ddogfennau) fod yn effeithiol, mae angen i'r holl Awdurdodau Lleol ei mabwysiadu. Cytunodd y Grŵp i fynd â hyn yn ôl at y Tasglu i geisio'r ffyrdd gorau o sicrhau cyfranogiad, boed hynny trwy ddull CCA, dull 'canllaw dylunio' ffurfiol neu unrhyw fecanwaith addas arall.
- 4.15 Cafwyd trafodaeth hefyd ynghylch ffocws y dull 'safonau cyffredin'. Mae nifer o fentrau yn cael eu hyrwyddo ar hyn o bryd a allai effeithio ar yr hyn y mae'r Grŵp yn ceisio ei gynhyrchu, ond roedd cytundeb cyffredinol y dylai'r Grŵp gadw at fanylion adeiladu priffyrdd ac aliniad priffyrdd o ran nodi cyffredinedd a'r hyn a fyddai'n gweithio yng Nghymru ledled y wlad. Nodwyd y bydd gan bethau fel y gwaith sy'n dod i'r amlwg ar Deithio Llesol, SuDS, Parcio ar Balmentydd ac ati i gyd ryngweithio, a byddant yn effeithio ar ryw adeg ond mae angen i'r Grŵp baratoi rhywbeth ar gyfer y presennol, a bod yn barod i ail-ymweld a diwygio yn y dyfodol pe bai mentrau eraill sy'n dod i'r amlwg yn cael effaith sylweddol ar safonau priffyrdd bryd hynny.
- 4.16 Mae'r Grŵp wedi cytuno y dylid dosbarthu dogfennau RhCT i'r holl Awdurdodau i'w hadolygu a rhoi sylwadau ar unrhyw agwedd neu faes a allai fod yn broblem iddynt ac i fwydo sylwadau yn ôl i'r Grŵp trwy Huw Morgan yn CLILC. Yna bydd y sylwadau'n cael eu trafod yn y cyfarfod nesaf.
- 4.17 Mae'r Grŵp wedi cytuno i gwrdd yn fisol tan fis Mawrth yn ôl pob tebyg os oes angen.

5. Goblygiadau Ariannol

- 5.1 Dim ymhllygiadau ariannol i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru, dim ond amser staff yr awdurdodau lleol unigol ar hyn o bryd, ond deallaf bydd y Tasglu Ffyrdd Heb eu Mabwysiadu yn asesu goblygiadau ariannol i'r cyrff perthnasol ar ôl cytuno mwy o fanylion.

6. Ystyriaethau Cyfreithiol

- 6.1 Wedi ei gynnwys o fewn lwyth gwaith y Grŵp Tasg perthnasol.

7. Goblygiadau Personél

- 7.1 Amser staff ac adnoddau pellach wedi ei gynnwys o fewn lwyth gwaith y Grŵp Tasg perthnasol

8. Effaith ar Gydraddoldeb

- 8.1 Wedi ei gynnwys o fewn lwyth waith y Grwp Tasg perthnasol.

9. Ymgynghori sydd wedi digwydd

- 9.1 Mae'r Grwp Tasgio cyffredinol yn cynnwys amrediad eang o asiantaethau ac fe fydd yn delio gyda chyhoedduswydd ac ymgynghori gyda'r sefydliadau perthnasol wrth symud ymlaen.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro yr awdurdod lletyol:

Dim sylwadau i'w hychwaengu o safbwynt priodoldeb

ii Swyddog Cyllid yr awdurdod Lletyol:

Nodaf fod rhan 5.1 o'r adroddiad yn egluro'r ymhlygiadau ariannol